

Kancelář ministra obrany

Ministerstvo obrany, Tychonova 1, Praha 6 – Hradčany, PSČ 160 01, datová schránka hjyaavk

Praha 11. prosince 2020

Čj. MO 355058/2020-8694

Sp. zn. SpMO 52749/2020-8694

Poskytnutí informací podle § 14 odst. 5 písm. d) zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění zákona č. 61/2006 Sb.

Ministerstvo obrany obdrželo dne 28. listopadu 2020 žádost o poskytnutí konkrétního materiálu, na jehož základě ministr obrany dne 23. listopadu 2020 v pořadu České televize Události, komentáře na dotaz moderátorky uvedl, že zatímco v supermarketech a hypermarketech k přenosu nákazy nedocházelo, v malých obchodech ano.

Na každém jednání vlády a na každém jednání Rady vlády pro zdravotní rizika jsou členové vlády, resp. členové rady, důkladně informováni ministrem zdravotnictví, epidemiology a Integrovaným centrálním řídicím týmem. Analýz a dat, která jsou prezentována, je skutečně mnoho a ke všem opatřením probíhá vždy velmi detailní diskuze. Ministerstvo obrany však analýzami ani daty nedisponuje, protože není jejich tvůrcem ani zadavatelem. Ministr obrany je s nimi pouze seznamován.

Cílem vládních opatření je snížit mobilitu lidí. Mobilitu vláda svými opatřeními snižuje ve sportu, kultuře, snižuje ji na místech setkávání a společenských kontaktů a také samozřejmě v obchodech. Podstatné je tedy to, že cílem předmětných opatření je zajistit, aby lidé po určitou dobu z domova chodili pouze do práce a na nutný nákup nezbytného sortimentu.

Ministr obrany v televizním pořadu hovořil obecně a nesdělil, že existuje konkrétní analýza týkající se maloobchodů, pouze chtěl v obecné rovině poukázat na fakt, že všechny návrhy krizových, mimořádných a ochranných opatření jsou odborníky detailně doloženy. Ministr obrany nadále trvá na tom, že předmětné návrhy opatření, týkající se zákazu či povolení prodeje konkrétního sortimentu, byly odborníky z Ministerstva zdravotnictví, epidemiology i řídicím týmem z jeho pohledu podloženy silnými argumenty, na jejichž základě se jako člen vlády, resp. rady, rozhodl.

Mimo jiné se jednalo o následující argumenty. Z epidemiologického hlediska jsou obchody o menší rozloze stran nákazy COVID-19 více rizikové než rozsáhlejší supermarkety. Onemocnění COVID-19 je respirační infekce, která se přenáší primárně kapénkami. Kapénky vznikají při mluvení, kašlání, kýchání, ale i při běžném dýchání, kdy vzdálenost jejich doletu může být i několik metrů. Největší koncentrace kapének je však v nejužším okruhu nakaženého, obvykle do vzdálenosti asi dvou metrů. Kapénky obsahující virus SARS-CoV-2 mohou dopadnout na předměty, kde v závislosti na vnějších vlivech (vlhkost vzduchu, teplota, materiál předmětu apod.) mohou zůstat infekční i po dobu několika hodin, což může vést k přenosu nepřímou cestou (např.: dotekem kontaminovaného předmětu se mohou kontaminovat ruce vnímavé osoby, která si virus následně nedopatřením může zanést na sliznici dutiny ústní či spojivky).

I přesto, že jsou návštěvníci obchodu povinni nosit ve vnitřních prostorách ochranu dýchacích cest (rouška, respirátor apod.), nelze zaručit, že je jejich ochrana dostatečná, zejména užívají-li tuto ochranu opakovaně a po delší dobu, než je doporučováno, čímž účinnost této ochrany klesá.

Na snížení účinnosti ochrany dýchacích cest má vliv i její nevhodné nošení (odstávající rouška, nezakrytý nos apod.).

Onemocnění COVID-19 zpravidla nejvíce šíří osoby na konci inkubační doby jeden až dva dny před prvními projevy příznaků onemocnění, kdy vylučují největší množství viru. Tyto osoby se totiž cítí zdravé a nemají proto potřebu zůstat doma a vyhýbat se společnosti. Vyskytne-li se taková osoba v uzavřeném prostoru, lze na základě výše uvedených okolností očekávat, že s postupem času bude v tomto prostoru narůstat koncentrace viru. Logicky je pak koncentrace viru v malém prostoru mnohonásobně vyšší než v rozsáhlém ventilovaném prostoru s vysokými stropy, kde se případně infekční kapénky více rozptýlí.

Na nákazu další osoby a případně i pravděpodobnost závažnějšího průběhu onemocnění má vliv právě množství viru, se kterým se tato osoba dostane do kontaktu (tzv. infekční dávka – množství viru, které je schopno u vnímavého jedince vyvolat onemocnění). Z tohoto důvodu jsou malé obchody o rozloze několika metrů čtverečních více rizikové než velké obchodní haly. Na základě zmíněných okolností bylo také nastaveno opatření výskytu jedné osoby na 15 m² v uzavřeném prostoru obchodu.

Závěrem bych chtěl zdůraznit, že si je Ministr obrany vědom obtíží všech, kteří museli zavřít své obchody.